C/2025/3981

20.8.2025.

PADOMES IETEIKUMS,

(2025. gada 8. jūlijs),

par Īrijas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

(C/2025/3981)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 ([1]), un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

Vispārīgi apsvērumi

(1) Regulā (ES) 2024/1263, kas stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī, ir noteikts, ka ekonomikas pārvaldības satvara mērķi ir veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Regulā noteikts, ka Padome un Komisija Eiropas pusgada kontekstā veic daudzpusēju uzraudzību saskaņā ar LESD noteiktajiem mērķiem un prasībām. Eiropas pusgads jo īpaši ietver konkrētām valstīm adresētu ieteikumu formulēšanu un īstenošanas uzraudzību. Regula arī veicina valstu atbildību par fiskālo politiku un uzsver tās orientāciju vidējā termiņā apvienojumā ar efektīvāku un saskaņotāku izpildi. Katrai dalībvalstij ir jāiesniedz Padomei un Komisijai valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns, kurā ietvertas tās fiskālās, reformu un investīciju saistības četru vai piecu gadu periodā atkarībā no valsts likumdošanas termiņa ilguma. Neto izdevumu ([2]) virzībai šajos plānos ir jāatbilst regulas prasībām, tostarp prasībām par to, ka līdz korekcijas perioda beigām jāpanāk vai jānotur vispārējās valdības parāda ticama samazināšanās trajektorija vai tam jāsaglabājas piesardzīgā līmenī, kas ir zemāks par 60 % no iekšzemes kopprodukta (IKP), un ka vispārējās valdības budžeta deficīts vidējā termiņā jāsamazina un/vai jāsaglabā zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP. Ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu saskaņā ar regulā izklāstītajiem kritērijiem, korekcijas periodu var pagarināt ne vairāk kā par trim gadiem.

([1]) OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Neto izdevumi, kā definēts Regulas (ES) 2024/1263 2. panta 2. punktā: "neto izdevumi" ir valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus; ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus; iii) izdevumus par Savienības programmām, kas pilnībā atbilst Savienības fondu ieņēmumiem; iv) valsts izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu; v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

(2) Eiropas Parlamenta un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ([3]), ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms ("ANM"), stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. ANM nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi sniedzot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada prioritātēm ANM veicina ekonomikas un sociālo atveseļošanu, vienlaikus virzot ilgtspējīgas reformas un investīcijas, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju Savienībā un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāku īstenošanu.

(3) 2023. gada 27. februārī pieņemtās Eiropas Parlamenta un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/435 ([4]) ("*REPowerEU* regula") mērķis ir pakāpeniski izbeigt Savienības atkarību no Krievijas fosilo degvielu importa. Tas palīdz iegūt enerģētisko drošību un dažādot Savienības energoapgādi, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. Īrija savā nacionālajā atveseļošanas un noturības plānā iekļāva jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus.

(4) Īrija savu atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 28. maijā. Komisija, ievērojot minētās regulas 19. pantu, novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanību, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 8. septembrī pieņēma Īstenošanas lēmumu par Īrijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu ([5]) un 2023. gada 8. decembrī to grozīja saskaņā ar 18. panta 2. punktu, lai atjauninātu neatmaksājamā finanšu atbalsta maksimālo finanšu iemaksu ([6]), kā arī lai iekļautu *REPowerEU* nodaļu ([7]). Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu, kurā konstatēts, ka Īrija ir apmierinoši sasniegusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša sasniegšana nozīmē to, ka nav bijis regresa attiecībā uz tās pašas reformas vai investīcijas iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(5) Padome 2025. gada 21. janvārī pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, ar ko apstiprina Īrijas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu ([8]). Plāns tika iesniegts saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 11. pantu un 36. panta 1. punkta a) apakšpunktu, aptver laikposmu no 2025. līdz 2029. gadam un nosaka budžeta ierobežojumu, kas izpaužas kā maksimālais neto izdevumu pieauguma temps četru gadu laikā.

(6) 2024. gada 26. novembrī Komisija pieņēma atzinumu par Īrijas 2025. gada budžeta plāna projektu. Tajā pašā dienā Komisija, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma 2025. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Īrija nebija minēta starp tām dalībvalstīm, par kurām būs jāizstrādā padziļināts pārskats. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2025. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ([9]) Padome pieņēma 2025. gada 13. maijā un vienoto nodarbinātības ziņojumu – 2025. gada 10. martā.

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Padomes Īstenošanas lēmums (2021. gada 8. septembris) par Īrijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 11046/2021).

([6]) Padomes Īstenošanas lēmums (2023. gada 8. decembris), ar ko groza 2021. gada 8. septembra Īstenošanas lēmumu par Īrijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 15965/2023).

([7]) Padomes Īstenošanas lēmums (2024. gada 21. jūnijs), ar ko groza 2021. gada 8. septembra Īstenošanas lēmumu par Īrijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 10262/2023).

([8]) Padomes Ieteikums, (2025. gada 21. janvāris), ar ko apstiprina Īrijas vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu (OV C, C/2025/667, 10.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/667/oj).

([9]) Padomes Ieteikums (2025. gada 13. maijs) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C, C/2025/2782, 22.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj.

(7) Komisija 2025. gada 29. janvārī publicēja Konkurētspējas kompasu – stratēģisku satvaru, kura mērķis ir nākamajos piecos gados palielināt ES globālo konkurētspēju. Tajā ir noteikti trīs pārmaiņu imperatīvi ilgtspējīgai ekonomikas izaugsmei: i) inovācija; ii) dekarbonizācija un konkurētspēja; iii) drošība. Lai novērstu inovācijas plaisu, ES vēlas veicināt rūpniecisko inovāciju, atbalstīt jaunuzņēmumu izaugsmi, izmantojot tādas iniciatīvas kā ES jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģija, un veicināt progresīvu tehnoloģiju, piemēram, mākslīgā intelekta un kvantu datošanas, ieviešanu. Tiecoties uz zaļāku ekonomiku, Komisija ir izstrādājusi visaptverošu lētākas enerģijas rīcības plānu un tīras rūpniecības kursu, kas nodrošina, ka pāreja uz tīru enerģiju joprojām ir rentabla, konkurētspējai labvēlīga, jo īpaši energoietilpīgās nozarēs, un ir izaugsmes virzītājspēks. Lai samazinātu pārmērīgu atkarību un palielinātu drošību, Savienība ir apņēmusies stiprināt globālās tirdzniecības partnerības, dažādot piegādes ķēdes un nodrošināt piekļuvi kritiski svarīgām izejvielām un tīras enerģijas avotiem. Šo prioritāšu pamatā ir horizontālie veicinošie faktori, proti, regulējuma vienkāršošana, vienotā tirgus padziļināšana, konkurētspējas finansēšana un uzkrājumu un investīciju savienība, prasmju un kvalitatīvu darbvietu veicināšana un labāka ES politikas koordinācija. Konkurētspējas kompass ir saskaņots ar Eiropas pusgadu, nodrošinot, ka dalībvalstu ekonomikas politika atbilst Komisijas stratēģiskajiem mērķiem, izveidojot vienotu pieeju ekonomikas pārvaldībai, kas visā Savienībā veicina ilgtspējīgu izaugsmi, inovāciju un noturību.

(8) 2025. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās līdztekus ANM īstenošanai. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo šie plāni palīdz efektīvi novērst visas problēmas, kas konstatētas iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtisku to daļu. Šiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem ir vienlīdz liela nozīme, lai novērtētu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 21. pantu grozītos atveseļošanas un noturības plānus.

(9) 2025. gada konkrētām valstīm adresētie ieteikumi aptver visas galvenās ekonomikas politikas problēmas, kas nav pietiekami risinātas ar atveseļošanas un noturības plānos iekļautajiem pasākumiem, ņemot vērā attiecīgās problēmas, kas konstatētas 2019.–2024. gada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos.

(10) 2025. gada 4. jūnijā Komisija publicēja 2025. gada ziņojumu par Īriju. Tajā tika izvērtēts, kā Īrija ir īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus un kā tā īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Pamatojoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti tika identificētas neatliekamākās problēmas, ar kurām saskaras Īrija. Tajā bija arī novērtēts Īrijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības 2030. gada pamatmērķrādītāju sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības, kā arī sociālās atstumtības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

Gada progresa ziņojuma novērtējums

(11) Padome 2025. gada 21. janvārī Īrijai ieteica šādus maksimālos neto izdevumu pieauguma tempus: 5,1 % 2025. gadā, 6,5 % 2026. gadā, 4,9 % 2027. gadā, 5,4 % 2028. gadā un 4,7 % 2029. gadā, kas atbilst maksimālajiem kumulatīvajiem pieauguma tempiem, kuri aprēķināti, atsaucoties uz 2023. gadu, proti, 15,4 % 2025. gadā, 22,8 % 2026. gadā, 28,9 % 2027. gadā, 35,8 % 2028. gadā un 42,3 % 2029. gadā. Īrija 2025. gada 6. maijā iesniedza savu gada progresa ziņojumu ([10]) par ieteikto neto izdevumu maksimālo pieauguma tempu ievērošanu un tādu reformu un investīciju īstenošanu, ar kurām reaģē uz galvenajām problēmām, kas konstatētas Eiropas pusgada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos. Gada progresa ziņojums atspoguļo arī Īrijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 27. pantu.

(12) Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un tā sekas ir eksistenciāls izaicinājums Eiropas Savienībai. Komisija ieteica koordinēti aktivizēt Stabilitātes un izaugsmes pakta valsts izņēmuma klauzulu, lai atbalstītu ES centienus panākt strauju un būtisku aizsardzības izdevumu palielinājumu, un Eiropadome šo priekšlikumu atzinīgi novērtēja 2025. gada 6. marta sanāksmē.

([10]) 2025. gada progresa ziņojumi ir pieejamihttps://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_lv.

(13) Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem ([11]) Īrijas vispārējās valdības budžeta pārpalikums palielinājās no 1,5 % no IKP 2023. gadā līdz 4,3 % 2024. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds saruka no 43,3 % no IKP 2023. gada beigās līdz 40,9 % 2024. gada beigās. Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem šīs norises nozīmē, ka neto izdevumu pieauguma temps 2024. gadā ir bijis 8,2 % apmērā. Gada progresa ziņojumā Īrija lēš, ka neto izdevumu pieaugums 2024. gadā būs 8,0 %. Pamatojoties uz Komisijas aplēsēm, fiskālā nostāja ([12]), kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2024. gadā kopumā bija neitrāla.

(14) Saskaņā ar gada progresa ziņojumu Īrijas budžeta prognožu pamatā esošajā makroekonomikas scenārijā paredzams, ka reālais IKP 2025. gadā pieaugs par 4,1 % un 2026. gadā – par 3,4 %, savukārt SPCI inflācija gan 2025., gan 2026. gadā tiek prognozēta 2,1 % apmērā. Komisijas 2025. gada pavasara prognozē ir paredzēts, ka reālais IKP 2025. gadā palielināsies par 3,4 % un 2026. gadā – par 2,5 %, taču SPCI inflācija 2025. gadā plānota 1,6 % apmērā un 2026. gadā – 1,4 % apmērā.

(15) Gada progresa ziņojumā ir paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta pārpalikums 2025. gadā samazināsies līdz 1,5 % no IKP, savukārt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās samazināsies līdz 37,7 %. Šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam 5,3 % apmērā 2025. gadā. Komisijas 2025. gada pavasara prognozē ir paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta pārpalikums 2025. gadā būs 0,7 % no IKP. Pārpalikuma samazinājums 2025. gadā galvenokārt atspoguļo ieņēmumu pieauguma palēninašanos, pieaugot patērētāju un uzņēmumu nenoteiktībai, kā arī to, ka 2024. gadā nebija lielu vienreizēju ieņēmumu. Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam 6,7 % apmērā 2025. gadā. Šīs neto izdevumu pieauguma prognozes, kas ir lielākas nekā gada progresa ziņojumā, ir saistītas ar spēcīgāku kārtējo izdevumu pieaugumu, ko aplēsusi Komisija, arī ar atšķirīgiem pieņēmumiem par 2025. gada budžetā izziņotās "dzīves dārdzības" paketes pastāvīgo ietekmi pēc 2024. gada. Starpība starp Komisijas un Īrijas prognozēto vispārējās valdības bilanci ir saistīta ar atšķirībām pamatā esošajos makroekonomiskajos pieņēmumos, kā arī ar spēcīgāku kārtējo izdevumu pieaugumu, ko aplēsusi Komisija. Pamatojoties uz Komisijas aplēsēm, tiek prognozēts, ka fiskālā nostāja, kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2025. gadā būs neitrāla. Komisija prognozē, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās samazināsies līdz 38,6 %. Parāda attiecības pret IKP samazināšanās 2025. gadā galvenokārt atspoguļo prognozēto valdības budžeta pārpalikumu un labvēlīgo procentu likmes pieauguma atšķirību, kas labota attiecībā uz ievērojamām atlikumu un plūsmu korekcijām.

(16) Komisijas 2025. gada pavasara prognozē ir paredzēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma neatmaksājamā atbalsta ("dotācijām") 2025. gadā tiks finansēti vispārējās valdības izdevumi, kuru vērtība atbilst mazāk nekā 0,1 % no IKP (salīdzinājumā ar mazāk nekā 0,1 % no IKP 2024. gadā). No Atveseļošanas un noturības mehānisma neatmaksājamā atbalsta finansētie izdevumi dod iespēju veikt kvalitatīvas investīcijas un produktivitāti palielinošas reformas, tiešā veidā neietekmējot Īrijas vispārējās valdības bilanci un parādu.

(17) Vispārējās valdības aizsardzības izdevumi Īrijā 2021.–2023. gadā saglabājās stabili 0,2 % apmērā no IKP ([13]). Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi ir paredzams, ka aizsardzības izdevumi saglabāsies stabili 0,2 % apmērā no IKP gan 2024. gadā, gan 2025. gadā. Tas nozīmē, ka salīdzinājumā ar 2021. gadu nav izmaiņu.

(18) Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi ir paredzams, ka neto izdevumi Īrijā pieaugs par 6,7 % 2025. gadā un par 15,5 % kumulatīvi 2024. un 2025. gadā. Pamatojoties uz Komisijas 2025. gada pavasara prognozi, ir paredzams, ka Īrijas neto izdevumu pieaugums 2025. gadā pārsniegs ieteikto maksimālo pieauguma tempu, kas atbilst novirzei ([14]) 0,3 % apmērā no IKP gada izteiksmē. Aplūkojot kopā 2024. un 2025. gadu, tiek prognozēts, ka arī neto izdevumu kumulatīvais pieauguma temps būs lielāks par ieteikto maksimālo pieauguma tempu, atbilstot novirzei par mazāk nekā 0,1 % no IKP. Prognozētā novirze nedaudz pārsniedz ikgadējās novirzes robežvērtību 0,3 % apmērā no IKP, bet kumulatīvā novirze nepārsniedz 0,6 % no IKP. Kopumā tas nozīmē, ka pastāv risks novirzīties no ieteiktā maksimālā neto izdevumu pieauguma, kad nākamā gada pavasarī būs pieejami budžeta izpildes rezultāta dati par 2025. gadu.

([11]) *Eurostat* euro rādītāji, 22.4.2025.

([12]) Fiskālo nostāju definē kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu. Ar tās palīdzību novērtē ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no ES budžeta. Fiskālo nostāju mēra kā starpību starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem Savienības fondiem.

([13]) *Eurostat*, valdības izdevumi pēc valdības funkciju klasifikācijas (*COFOG*). *COFOG* un NATO definīciju metodoloģisko atšķirību dēļ izdevumi, kuru pamatā ir *COFOG* definīcija, var atšķirties no izdevumiem, kuru pamatā ir NATO definīcija.

([14]) No 2026. gada šie skaitļi tiks norādīti kontroles kontā, kas izveidots ar Regulas (ES) 2024/1263 22. pantu.

(19) Gada progresa ziņojumā ir prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta pārpalikums 2026. gadā samazināsies līdz 1,0 % no IKP, savukārt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2026. gada beigās samazināsies līdz 35,9 %. Pamatojoties uz prognozes termiņā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisija savā 2025. gada pavasara prognozē paredz, ka vispārējās valdības budžeta pārpalikums 2026. gadā būs 0,1 % no IKP. Pārpalikuma samazinājums 2026. gadā galvenokārt atspoguļo pieņēmumu par mērenu ieņēmumu pieaugumu un pastāvīgu spēcīgu izdevumu pieaugumu. Šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam 6,2 % apmērā 2026. gadā. Pamatojoties uz Komisijas aplēsēm, tiek prognozēts, ka fiskālā nostāja, kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2026. gadā būs kopumā neitrāla. Komisija prognozē, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2026. gada beigās samazināsies līdz 38,2 %. Parāda attiecības pret IKP samazināšanās 2026. gadā galvenokārt atspoguļo labvēlīgo procentu likmes pieauguma atšķirību, kas labota attiecībā uz ievērojamām atlikumu un plūsmu korekcijām.

Galvenie politikas uzdevumi

(20) Īrijas publiskās finanses ir pakļautas ievērojamam riskam, jo tās nodokļu ieņēmumi ir ļoti koncentrēti uz salīdzinoši nedaudziem ārvalstu īpašumā esošiem starptautiskiem uzņēmumiem. Īpaši apdraudēti ir uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi, kas kopš 2019. gada ir vairāk nekā divkāršojušies un 2024. gadā sasniedza 28,1 miljardu EUR (19 % no valdības ieņēmumiem). 2023. gadā vairāk nekā pusi no šiem ieņēmumiem samaksāja tikai 10 lieli uzņēmumi. Turklāt iestādes lēš, ka puse no uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumiem ir neparedzēti ieņēmumi un ir ļoti nenoteikti pēc būtības. Tā rezultātā starptautiskās norises, piemēram, izmaiņas ASV tirdzniecības un nodokļu politikā vai globālajā nodokļu vidē, varētu būtiski ietekmēt Īrijas ieņēmumu stabilitāti. Īrijas Nākotnes fonda un Infrastruktūras, klimata un dabas fonda izveides mērķis ir novirzīt neparedzētos ieņēmumus ilgāka termiņa izdevumu mērķiem. Īrija gūtu labumu no publisko finanšu noturības palielināšanas, dažādojot savus ieņēmumu avotus. Šajā nolūkā Īrija varētu palielināt peļņu no kapitāla un mantas nodokļiem, pārskatīt nodokļu izdevumus, kas efektīvi nesasniedz vēlamo pārdales līmeni vai citus mērķus, vai uzlabot veidu, kādā nodokļu sistēma atbalsta vides mērķus. Attiecībā uz izdevumiem joprojām pastāv bažas par veselības aprūpes sistēmas izmaksu lietderības ietekmi uz fiskālo stabilitāti. Tiek prognozēts, ka iedzīvotāju novecošana izraisīs to, ka Īrijas izdevumi valsts veselības aprūpei līdz 2070. gadam palielināsies par 1,5 procentpunktiem, izsakot procentos no IKP, ievērojami pārsniedzot prognozēto ES vidējo pieaugumu 0,4 procentpunktu apmērā. Tā kā veselības aprūpes sistēma ir pārāk atkarīga no dārgas stacionārās aprūpes, ko vēl vairāk saasina vispārējas primārās aprūpes seguma trūkums, ir potenciāls veikt reformu, lai mazinātu slogu slimnīcām.

(21) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Paredzams, ka tas palīdzēs efektīvi risināt problēmas, kas konstatētas attiecīgajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, – visas vai ievērojamu to daļu. Šajā saspringtajā termiņā pabeigt atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, efektīvu īstenošanu ir būtiski, lai zaļā un digitālā pārkārtošanās veicinātu Īrijas ilgtermiņa konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot sociālo taisnīgumu. Komisijas paziņojumā "*NextGenerationEU* – tuvojas 2026. gads", kas pieņemts 2025. gada 4. jūnijā, ir precizēts piemērojamais grafiks mehānisma beigu posmam, sniegti norādījumi dalībvalstīm par to, kā līdz 2026. gada 31. augustam maksimāli palielināt īstenošanu, tostarp par to, kā vēl vairāk racionalizēt savus ANP, izklāstītas galvenās iespējas, kas jāapsver to pārskatīšanā, un uzsvērts, cik svarīgi ir rūpīgi kopīgi plānot pēdējo maksājumu pieprasījumu iesniegšanu 2026. gadā. Joprojām ir būtiski sistemātiski iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību atveseļošanas un noturības plāna sekmīgā īstenošanā.

(22) Īrijā ir paātrinājusies to kohēzijas politikas programmu īstenošana, kas ietver atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF) un Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+). Ir svarīgi turpināt centienus nodrošināt šo programmu ātru īstenošanu, vienlaikus maksimāli palielinot to ietekmi uz vietas. Īrija jau veic pasākumus saskaņā ar tās kohēzijas politikas programmām, lai veicinātu konkurētspēju un izaugsmi, vienlaikus veicinot sociālo kohēziju. Tajā pašā laikā Īrija joprojām saskaras ar problēmām, to vidū ar nepieciešamību palielināt konkurētspēju, jo īpaši ziemeļrietumu reģionā, kura ekonomikas rādītāji atpaliek, kā arī ar sociālajām atšķirībām nelabvēlīgā situācijā esošu grupu integrācijā darba tirgū. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1060 18. pantu Īrijai kohēzijas politikas fondu vidusposma pārskatīšanas ietvaros ir jāpārskata katra programma, citastarp ņemot vērā 2024. gada valstij adresētajos ieteikumos norādītos problēmjautājumus. Ar Komisijas priekšlikumiem, kas pieņemti

2025. gada 1. aprīlī ([15]), termiņš vidusposma pārskatīšanas rezultātu novērtējuma iesniegšanai par katru programmu tiek pagarināts un ir pēc 2025. gada 31. marta. Tie arī nodrošina elastību, kas palīdzēs paātrināt programmu īstenošanu, un rada dalībvalstīm stimulus piešķirt kohēzijas politikas resursus piecām Savienības stratēģiskajām prioritārajām jomām, proti, konkurētspējai stratēģisko tehnoloģiju, aizsardzības, mājokļu, ūdensapgādes noturības un enerģētikas pārkārtošanas jomā, un investīcijām prasmēs prioritārajās nozarēs, vienlaikus ESF+ programmās joprojām uzmanību pievēršot visneaizsargātākajām personām.

(23) Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma (*STEP*) sniedz iespēju ieguldīt kādā no svarīgākajām ES stratēģiskajām prioritātēm, tādējādi stiprinot ES konkurētspēju. *STEP* tiek novirzīta, izmantojot 11 esošos ES fondus. Dalībvalstis var arī sniegt ieguldījumu programmā *InvestEU*, kas atbalsta investīcijas prioritārajās jomās. Īrija varētu optimāli izmantot šīs iniciatīvas, lai atbalstītu kritiski svarīgu tehnoloģiju, to vidū tīru un resursefektīvu tehnoloģiju, izstrādi vai ražošanu.

(24) Papildus ekonomiskajām un sociālajām problēmām, kas risinātas atveseļošanas un noturības plānā un ar citu ES fondu palīdzību, Īrijai būtu efektīvi jārisina atlikušās problēmas, kas saistītas ar pētniecību un inovāciju, atjaunīgo enerģiju, energoinfrastruktūru un tīkliem, energoefektivitāti, ilgtspējīgu transportu, ūdens resursu apsaimniekošanu, aprites ekonomiku, sociālajiem un cenas ziņā pieejamiem mājokļiem un neizdevīgā stāvoklī esošu grupu iekļaušanu darba tirgū.

(25) Ražīguma pieaugumu Īrijā galvenokārt virza starptautiski uzņēmumi, savukārt vietējo uzņēmumu, galvenokārt mazo un vidējo uzņēmumu, ražīgums ir salīdzinoši zemāks nekā ES. Tas liecina, ka ir jāpalielina vietējās inovācijas spējas. Paaugstināta ģeopolitiskā nenoteiktība uzsver steidzamo nepieciešamību veidot noturīgāku, uz inovāciju balstītu iekšzemes ekonomiku. Publiskie izdevumi pētniecībai un izstrādei Īrijā ir vieni no zemākajiem ES, veidojot tikai 0,2 % no IKP (0,4 % no NKI*). Publisko investīciju palielināšana pētniecībā un izstrādē ne tikai stiprinātu Īrijas inovācijas sistēmu, bet arī veicinātu zinātnisko izcilību, palielinātu ekonomikas noturību un atbalstītu ilgtspējīgu izaugsmi ilgtermiņā. Turklāt ievērojama daļa valdības atbalsta uzņēmumu pētniecībai un izstrādei izpaužas kā pētniecības un izstrādes nodokļu kredīts. Lai gan tas ir svarīgs instruments privātā sektora ieguldījumu stimulēšanai pētniecībā un izstrādē, tiešā finansējuma palielināšana pētniecībai un inovācijai nodrošinātu mērķtiecīgāku atbalstu MVU un palielinātu to inovācijas spēju un jēgpilnu ieguldījumu plašākā ekonomikas ekosistēmā.

(26) Īrija turpina paļauties uz fosilajiem energoresursiem. Šī atkarība rada ievērojamas grūtības samazināt kopējās SEG emisijas un sasniegt Kopīgo centienu regulā noteikto Īrijas mērķi līdz 2030. gadam samazināt ETS neaptvertās emisijas par 42 % salīdzinājumā ar 2005. gadu. Jaunākās emisiju prognozes liecina, ka Īrijai nav progresa virzībā uz šo mērķi.

(27) Īrijas elektrosistēmā arī 2024. gadā bija konstatējamas stresa pazīmes, jo mazumtirdzniecības cenas joprojām bija ievērojami augstākas nekā vidēji ES. Tas nozīmē, ka Īrijas uzņēmumi un patērētāji maksā piemaksu par to elektroenerģijas patēriņu, un tas savukārt ietekmē ražošanas izmaksas un konkurētspēju un tādējādi spēju piesaistīt un noturēt uzņēmumus. Tā kā augstās enerģijas izmaksas var būt tiešs šķērslis izaugsmei, ir ļoti svarīgi novērst enerģijas mazumtirdzniecības cenu izmaksu virzītājspēkus. Atjaunīgās enerģijas, jo īpaši atkrastes vēja enerģijas, plašāka izvēršana var samazināt elektroenerģijas mazumtirdzniecības cenas un atkarību no fosilā kurināmā, kas ir pakļauta nestabiliem tirgiem. Plānošanas un atļauju piešķiršanas satvara racionalizēšana attiecībā uz investīcijām atjaunīgajos energoresursos, uzkrāšanas iekārtās un elektrotīklos varētu palīdzēt paātrināt un stimulēt turpmākas investīcijas atjaunīgo energoresursu izvēršanā.

(28) Neaizstājams elements, lai izmantotu enerģijas izmaksu samazināšanas ieguvumus, kas izriet no atjaunīgo energoresursu turpmākas izvēršanas, ir pastiprināti centieni uzlabot elektroenerģijas sistēmas elastību un modernizēt un paplašināt tīkla jaudu, arī iekšējos pastiprinājumos un pārrobežu projektos, lai samazinātu apgrūtinājumus. 2023. gadā jaudas ierobežojumu dēļ bija jānosaka apgrūtinājumi gandrīz desmitajai daļai vēja un saules enerģijas, un pēdējos gados šī tendence ir palielinājusies. Tas uztur augstas cenas un kavē pāreju uz tīrākiem enerģijas avotiem. Gaidāmā atjaunīgās enerģijas papildu izvēršana, elektroenerģijas pieprasījuma pieaugums, turpinot siltumapgādes un transporta elektrifikāciju, un pieaugošais datu centru skaits radīs papildu slodzi elektroenerģijas sistēmai. Tas uzsver nepieciešamību būvēt infrastruktūru, lai savienotu augošā pieprasījuma centrus ar atjaunīgās enerģijas ražošanas piedāvājumu, un atjaunināt esošo tīkla infrastruktūru, lai palielinātu tās jaudu. Saistīts elements attiecas uz pieprasījumreakciju, arī patērētāju iespēcināšanas pasākumiem, piemēram, nodrošinot, ka privātajiem patērētājiem ir piekļuve dinamiskiem cenu tirgiem, kas var būt svarīgs līdzeklis, lai nodrošinātu elastību energosistēmā.

([15]) Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI, ar ko attiecībā uz īpašiem pasākumiem stratēģisku problēmu risināšanai vidusposma pārskatīšanas kontekstā groza Regulas (ES) 2021/1058 un (ES) 2021/1056 – COM(2025) 123 final.

(29) Dzīvojamo ēku sektors ir nozīmīgs Īrijas siltumnīcefekta gāzu emisiju avots, 2023. gadā radot 9,7 % no iekšzemes emisijām, un ēku fonds ir viens no oglekļietilpīgākajiem fondiem ES. Energoefektivitātes pasākumu paātrināšana visā ēku fondā palīdzētu ievērot nozaru maksimāli pieļaujamās emisijas un stiprināt Īrijas enerģētisko drošību. Pamatīgas modernizācijas īstenošana un mazemisiju tehnoloģiju, arī centralizētās siltumapgādes, izvēršana samazinātu enerģijas cenu svārstīgumu, vienlaikus atbalstot konkurētspēju un vides ilgtspēju.

(30) Liela problēma Īrijai ir saistīta ar to, ka ekonomikas izaugsmes, arī digitālās infrastruktūras paplašināšanas dēļ, pieaug pieprasījums pēc enerģijas. Neraugoties uz ievērojamo progresu būvētās vides enerģijas patēriņa samazināšanā, enerģijas galapatēriņš 2023. gadā palielinājās par 0,7 %. Tas galvenokārt ir sekas tam, ka pakalpojumu sektora ēkas kompensē efektivitātes ieguvumus no ieguldījumiem publisko un citu privāto ēku energoefektivitātes uzlabošanā. Pakalpojumu sektora ēkas veido aptuveni pusi no visa elektroenerģijas pieprasījuma, un datu centri 2023. gadā veidoja 21 % no Īrijas elektroenerģijas pieprasījuma. Lai sasniegtu klimata mērķrādītājus, ir vajadzīga pietiekama atjaunīgās enerģijas ražošana, lai izvairītos no pieejamās atjaunīgās enerģijas jaudas monopolizācijas, un ir vajadzīgi pasākumi energoefektivitātes, piemērotas infrastruktūras un elastības palielināšanai.

(31) Ilgtspējīgai mobilitātei ir vajadzīga integrēta pieeja, kas pievēršas gan ilgtspējīgu transporta tīklu paplašināšanai, gan efektīvas bezemisiju transportlīdzekļu uzlādes infrastruktūras attīstībai, nodrošinot vienlīdzīgu piekļuvi visos reģionos un veicinot ilgtermiņa ekonomikas konkurētspēju. Dekarbonizācijai un ekonomiskajai efektivitātei būtiska ir sabiedriskā transporta infrastruktūras uzlabošana, arī elektrificēta dzelzceļa paplašināšana. Integrētāks transporta tīkls varētu mazināt sastrēgumus pilsētās, veicināt darbaspēka mobilitāti un atbalstīt pilsētu ilgtspējīgu izaugsmi. Savienojamības uzlabošana starp lauku un pilsētu teritorijām ir būtiska arī iekļaujošai ekonomikas attīstībai, nodrošinot, ka visi reģioni gūst labumu no pārkārtošanās uz mazoglekļa ekonomiku. Ņemot vērā to, ka uz 21 transportlīdzekli ir viens uzlādes punkts – kas ir krietni zem ES vidējā rādītāja, proti, viens uzlādes punkts uz 7 transportlīdzekļiem –, reģionālās atšķirības, jo īpaši lauku apvidos, joprojām ir šķērslis bezemisiju transportlīdzekļu ieviešanai.

(32) Ir būtiski palielināt investīcijas, lai novērstu pastāvīgos trūkumus piegādes un notekūdeņu attīrīšanas sistēmās, jo īpaši pilsētu teritorijās. Šīs nepilnības var apdraudēt vidisko atbilstību un ierobežot ilgtspējīgas starpnozaru attīstības potenciālu, arī mājokļu nozarē un no ūdens atkarīgās nozarēs. Augstie noplūdes rādītāji – 37 % 2023. gadā – joprojām ievērojami pārsniedz ES vidējo rādītāju, proti, 25 %, savukārt vairākas galvenās notekūdeņu attīrīšanas stacijas varētu gūt labumu no uzlabota snieguma. Neraugoties uz centieniem paplašināt tvērumu un samazināt neattīrītu notekūdeņu novadīšanu, novecojoša infrastruktūra un ierobežota attīrīšanas jauda joprojām kavē progresu ūdens kvalitātes un vides mērķu sasniegšanā. Īrija biežāk saskaras ar ekstremāliem laikapstākļiem klimata pārmaiņu dēļ, piemēram, ar plūdiem, sausumu un vētrām, kas var radīt slogu ūdensapgādes tīkliem un kaitēt infrastruktūrai. Neraugoties uz nozares pielāgošanās plāniem, kas izstrādāti saskaņā ar nacionālo pielāgošanās satvaru, joprojām svarīga ir efektīva un koordinēta īstenošana. Pēdējos gados ir notikušas diskusijas par ūdens cenu noteikšanas mehānisma ieviešanu, taču īstenošana vēl nav pavirzījusies uz priekšu. Ūdens cenu noteikšanas mehānisms, kas labāk atspoguļotu ūdens izmantošanas izmaksas, varētu veicināt stabilu un pārredzamu satvaru ilgtermiņa ieguldījumiem un plānošanai ūdens infrastruktūrā, vienlaikus veicinot efektīvāku un ilgtspējīgāku patēriņu visās nozarēs.

(33) Lielākas investīcijas aprites ekonomikas iniciatīvās, to vidū uzlabotā atkritumu apstrādes infrastruktūrā, ir būtiskas, lai Īrija paaugstinātu atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju, veicinātu resursefektivitāti un atbalstītu dekarbonizāciju, konkurētspēju un ekonomisko drošību ilgtermiņā. Īrija joprojām nesasniedz ES aprites ekonomikas kritērijus, jo sadzīves atkritumu reciklēšana 2020. gadā bija 41 % un aprites materiālu izmantošanas rādītājs 2023. gadā bija tikai 2,3 % – abi rādītāji ir ievērojami zemāki par ES vidējiem rādītājiem. Pastāv risks, ka Īrija nesasniegs 2025. gadam noteikto sadzīves atkritumu mērķrādītāju. Lai sasniegtu vides mērķus, aplēses liecina, ka ieguldījumiem aprites ekonomikā ir vajadzīgi 749 miljoni EUR gadā. Samazinot atkarību no importētām izejvielām un palielinot vērtību, kas izriet no iekšzemes atkritumu plūsmām, aprites ekonomika veicina Īrijas ilgtermiņa ekonomisko drošību, padarot tās ekonomiku ilgtspējīgāku un noturīgāku pret globālās piegādes ķēdes traucējumiem un cenu svārstīgumu.

(34) To personu skaits, kuras atrodas ārkārtas izmitināšanas vietās, pēdējos trijos gados ir būtiski pieaudzis, sasniedzot rekordaugstu līmeni – 15 000 cilvēku. Lai gan pašreizējās bezpajumtniecības novēršanas shēmas ir efektīvas, tās nav spējušas apturēt šo pieaugumu problēmas mēroga dēļ. Turklāt uz sociālajiem mājokļiem gaidīšanas sarakstos ir 59 000 mājsaimniecību un vēl 84 000 mājsaimniecību – citās īres piemaksu shēmās. Īres spiediena zonas ir sekmīgi samazinājušas īres cenu inflāciju, bet tās, visticamāk, ir veicinājušas privāto ieguldījumu palēninašanos īres mājokļu fondā. Cenas ziņā pieejamu un sociālo mājokļu būvniecība palielinās, taču joprojām atpaliek no pašreizējām vajadzībām un mērķiem, kas noteikti Īrijas 2021.–2030. gada plānā "Mājoklis visiem" ("*Housing for all*"). Tas ietekmē Īrijas konkurētspēju, radot spiedienu uz algām un ierobežojot uzņēmumu, jo īpaši MVU, spēju piesaistīt kvalificētus darbiniekus. Publiskajam sektoram ir grūtības saglabāt pietiekamu darbaspēka līmeni tādās nozarēs kā izglītība, veselības aprūpes pakalpojumi un būvniecība. Tas liecina, ka ir jāturpina rīkoties, lai novērstu kapacitātes ierobežojumus dzīvojamo ēku būvniecības nozarē. Tas ietver tādas veicinošas infrastruktūras trūkumu kā ūdensapgāde un komunālie pakalpojumi, nepietiekamu zemes pieejamību, plānošanas nenoteiktību, nepietiekamas finansēšanas iespējas, būvstrādnieku trūkumu un moderno būvniecības metožu lēno ieviešanu.

(35) Īrijas darba tirgus joprojām ir stabils un uzrāda zemu bezdarba līmeni, taču vēl aizvien ir grūti panākt iekļaujošu izaugsmi, kas sniedz labumu visām grupām. Ir pieliktas pūles, lai novērstu sociālo atstumtību un šķēršļus nodarbinātībai, tomēr tradicionāli nepietiekami pārstāvēto grupu, piemēram, cilvēku ar invaliditāti un vientuļo vecāku, nodarbinātības līmenis joprojām ir zemāks par ES vidējo rādītāju. Līdz ar to viņi saskaras arī ar nesamērīgi augstu nabadzības risku. Tajā pašā laikā galvenajās nozarēs joprojām pastāv prasmju trūkums un neatbilstība, uzsverot nepieciešamību vairāk informēt neaktīvās grupas un ieguldīt cilvēku prasmēs, lai veicinātu lielāku sociālo iekļaušanu, palīdzētu nelabvēlīgā situācijā esošām grupām izkļūt no nabadzības un apmierinātu darba tirgus vajadzības.

(36) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm 2025. gadā ieteica rīkoties, tai skaitā izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai īstenotu 2025. gada ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku. Attiecībā uz Īriju 2., 3. un 4. ieteikums palīdzēs īstenot pirmo eurozonai adresēto ieteikumu par konkurētspēju, savukārt 4., 5. un 6. ieteikums palīdzēs īstenot otro eurozonai adresēto ieteikumu par noturību, un 1. ieteikums palīdzēs īstenot 2025. gada ieteikumā izklāstīto trešo eurozonai adresēto ieteikumu par makroekonomisko un finanšu stabilitāti,

AR ŠO IESAKA Īrijai 2025. un 2026. gadā rīkoties šādi.

1. Palielināt kopējos aizsardzības un drošības izdevumus un gatavību, vienlaikus nodrošinot parāda ilgtspēju saskaņā ar Eiropadomes 2025. gada 6. marta secinājumiem. Nodrošināt, ka neto izdevumos tiek ievērota virzība, ko Padome ieteica 2025. gada 21. janvārī. Samazināt riskus, kas saistīti ar Īrijas nodokļu ieņēmumu augsto koncentrācijas pakāpi, arī paplašinot nodokļu bāzi un pārskatot nodokļu izdevumu tvērumu un ietekmi. Pievērsties paredzamajam ar sabiedrības novecošanu saistīto izdevumu pieaugumam, padarot veselības aprūpes sistēmu izmaksu ziņā efektīvāku.

2. Ņemot vērā piemērojamos termiņus reformu un investīciju savlaicīgai pabeigšanai saskaņā ar Regulu (ES) 2021/241, nodrošināt atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, efektīvu īstenošanu. Paātrināt kohēzijas politikas programmu (ERAF, TPF, ESF+) īstenošanu, attiecīgā gadījumā izmantojot iespējas, ko sniedz vidusposma pārskatīšana. Optimāli izmantot ES instrumentus, arī iespējas, ko sniedz programma *InvestEU* un Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma, lai uzlabotu konkurētspēju.

3. Uzlabot uzņēmējdarbības vidi, palielinot publiskos ieguldījumus pētniecībā un izstrādē un atbalstot uzņēmumu pētniecības un izstrādes ieguldījumu palielināšanu, arī izmantojot tiešākus finansēšanas instrumentus, lai uzlabotu vietējo uzņēmumu, jo īpaši mazo un vidējo uzņēmumu, ražīgumu.

4. Samazināt vispārējo atkarību no fosilā kurināmā un paātrināt atjaunīgo energoresursu izvēršanu, arī racionalizējot plānošanas un atļauju piešķiršanas satvaru. Pastiprināt centienus, lai uzlabotu elektrotīkla elastību un modernizētu un paplašinātu jaudu nolūkā samazināt apgrūtinājumus. Izstrādāt un īstenot stratēģiju, lai veicinātu pieprasījumreakciju. Īstenot papildu pasākumus, ar kuriem atbalsta energoefektivitāti privātajās un sabiedriskajās ēkās, lai samazinātu enerģijas rēķinus un energosistēmas izmaksas. Nodrošināt, ka lielu enerģijas lietotāju pieslēgums elektrotīklam ir saistīts ar papildu atjaunīgo energoresursu jaudu un sistēmas elastību. Atbalstīt investīcijas ilgtspējīgā transportā, arī sabiedriskajā transportā, un stiprināt to, ņemot vērā reģionālās atšķirības. Paātrināt publisko uzlādes punktu uzstādīšanu bezemisiju transportlīdzekļiem.

5. Palielināt investīcijas ūdens infrastruktūrā, lai uzlabotu ūdens kvalitāti un samazinātu noplūdes. Pasteidzināt investīcijas, lai paātrinātu aprites ekonomiku. Turpināt attīstīt gan atkritumu apstrādes infrastruktūru, kas saistīta ar atkritumu apsaimniekošanas hierarhijas augstākajiem posmiem, gan ekonomiskos instrumentus, lai novērstu atkritumus un palielinātu atkalizmantoto, pārražoto un reciklēto saturu.

6. Vēl vairāk palielināt sociālo un cenas ziņā pieejamu mājokļu piedāvājumu. Novērst kapacitātes ierobežojumus dzīvojamo ēku būvniecības nozarē, uzlabojot infrastruktūru, zemes apsaimniekošanu un plānošanu, finansēšanas nosacījumus, darbaspēka piedāvājumu un ražīgumu. Stiprināt nelabvēlīgā situācijā esošu grupu, jo īpaši personu ar invaliditāti un vientuļo vecāku, darba tirgu un sociālo iekļaušanu, ieviešot mērķtiecīgāku informēšanu un prasmju pilnveidi.

Briselē, 2025. gada 8. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētāja

S. LOSE